

Martina Coleová

Život bez táty

aneb diagnóza depersonalizace a deprese, odosobnění

Martina Coleová

Život bez táty

aneb

diagnóza depersonalizace a deprese, odosobnění

Text © Martina Coleová, 2015

Ilustrace obálky © Martina Coleová, 2015

Grafická úprava a sazba © Lukáš Vik, 2015

ISBN ePub formátu: 978-80-87749-65-4 (ePub)

ISBN mobi formátu: 978-80-87749-66-1 (mobi)

ISBN PDF formátu: 978-80-87749-67-8 (PDF)

E-knihu vydal roku 2015: Lukáš Vik

www.lukasvik.cz

Úvod

Bylo mi necelých dvanáct let, když jsem tragicky přišla o otce.

Moje dětství bylo plné strašlivých scén a hádek mezi mými rodiči. Bydleli jsme v jednopokojovém bytě v malém městě nedaleko Brna. Spolu se sestrou, která byla o dva roky mladší, jsme prožívaly děsivé chvíle. Obě jsme byly rozdílné povahy. Sestra tíhla spíše k matce, byla hysterická, ale sebevědomá. Já jsem měla blíže k otci. Odvážná, sportovně založená, ale nevyrovnaná. Sebevědomí mi chybělo z části kvůli mé nemoci a také z disharmonického vztahu mých rodičů.

Moji rodiče se často hádali. Přesně si vybavuji první hádku, která se týkala chybějící papírové dvou set koruny. Měla být položena na stole u okna. Táta se vrátil z práce pozdě večer a ptal se matky, kde jsou peníze a proč nejsou na svém místě. Matka odvětila, že neví. Můj otec matku fyzicky napadl. Chytl ji pod krkem a škrtil ji. Jelikož to bylo večer a matka se chystala do sprchy, měla na sobě jen domácí úbor. Táta se velmi vztekal, nadával a byl opilý. Používal mnoho nechutných vulgarit a z mámy strhal všechno oblečení. Ona ho prosila, ať toho nechá, že neví, kde peníze jsou a další

argumenty. Tátův vztek se nadále zvětšoval, stále ji dusil a křičel. Já a sestra jsme se jen nevěřicně dívaly. Neměly jsme kam utéci, ani jsme dost dobře nechápaly, co se mezi našimi rodiči odehrává. Po chvíli jsme začaly obě brečet a prosit tátu, aby přestal mamince ubližovat. Vše jsme prosbami a brekem jen zhoršily. Táta zařval, ať vypadneme, než nás zmlátí taky. Nechtěli jsme opustit maminku, o kterou jsme se strašně bály.

Klečela na kolenou, plakala, prosila, ale nic nepomáhalo. Táta mámu dál držel, fackoval ji a sprostě nadával. Mámino dvěma porody opotřebované tělo otec chytil a lomcoval s ní. Měla povislá prsa a větší břicho. Jinak byla štíhlá s krátkými kaštanovými vlasy a používala trvalou. Táta ji odvedl z kuchyně do ložnice a tam pokračoval v bití a křiku. Poté ji pustil a vytáhl ze skříňky na alkohol černobílé fotografie. Fotky za soustavného nadávání mamince před našimi zraky roztrhal.

Byla na nich nahá máma. Na jedné z fotek byly zachyceny její pohlavní orgány, které měla zarostlé černými kudrnatými chloupky. Na další roztržené fotce bylo i z dálky vidět její bílé tělo s povislým břichem, spoustou strií a jizvou po císařském řezu, kterým se narodila má sestra. Všechny fotky byly

stejného charakteru. Pornografie a akty. Útržky fotek byly otcem poházeny po celém pokoji. Znechuceně jsme se dívaly a plakaly. Prosily jsme tatínka, ať už toho nechá, že to maminku bolí. On stále nepřestával. Nadávkami začal častovat i nás. Že jsme malí parchanti a jestli to nechceme schytat taky, ať přestaneme brečet a zalezeme do postele. Raději jsme uposlechlly. Schovaly jsme se pod peřinu a tulily se k sobě. Třáslly jsme se strachem a moc jsme se bály o mámu. Měly jsme tehdy jen jednu velkou postel, dvoulůžko. Na ní jsme spolu s rodiči spávali. Byt byl útulný, za dne slunný, ale velmi malý. Byla v něm jen postel a dřevěná stěna, ve které bylo naše oblečení a prádlo. Naproti stála jedna vysoká šatní skříň ve stejné tmavě hnědé barvě jako byla stěna. Z chodby se dalo jít jen na WC, které bylo spojeno s koupelnou a do kuchyně. Kuchyň byla malinká a bílá. Nacházel se tam jen jídelní stůl a lednička s kuchyňskou linkou. Nebylo možné nevidět, neslyšet. Musely jsme zůstat potichu v posteli a počkat, až tátu vztek přejde. Provázel nás strach o matku a úzkost jsme prožívaly obě. Nevím, jak dlouho vše trvalo. Až bylo po všem, táta se odebral do hospody na pivo. Nezůstalo u jednoho a vrátil se domů velmi pozdě a opilý ještě víc.

Oblečený a alkoholem páchnoucí uléhal k nám do postele. Ráno se nám všem omlouval. Byl jako vyměněný... Odešel nakoupit dobroty - lovecký salám a drahou čokoládu. Když se vrátil, obdaroval nás a dlouze plakal, říkal, že to nechtěl, že to bylo naposledy a že má maminku i nás dvě rád. Byl zase zpět milý, laskavý a hodný tatínek.

Nebylo žádného úniku před hádkami mých rodičů, když se táta opět napil. Z těch hrůz se moje tělo už nevzpamatovalo. Strach a úzkost poznamenalo moji duši. Nechápala jsem. Ani jsem nemohla. Byla jsem tak malá. Ale už jsem začala vnímat svět okolo sebe a hlavně, pamatovat si. Má křehká dušička byla poznamenána. Navždy.

Bylo mi tehdy asi devět let, ale tuto scénu vidím dodnes před sebou. První hádka, kterou si tak dobře vybavuji a kterou nesmazal ani čas.

Mám o dva roky mladší sestru. Společně jsme se děsily každé další scény. Čím déle byl klid, tím horší byla následující hádka. Neustálý strach, úzkosti, špatně od žaludku s tím, co se zase bude dít mezi mými rodiči.

Matka neustále počítala peníze a táta, který nám rád dopřával v té době nedostupné a drahé jídlo z potravin Esa, dovolené autem u moře a další nadstandard. Nesnesl, aby nám máma nosila

použité oblečení od kolegyň z práce po cizích dětech. Neustále jí vysvětloval, že umí peníze vydělat a zážitky nám nikdo nikdy vzít nemůže. Proto nás bral do zahraničí, abychom si užili slunce a moře. Navštěvovali jsme v té době země, kam se dalo vycestovat. Jugoslávie, Rakousko, Maďarsko.

Bohužel, jejich převážně jen finanční neshody vyústily velmi často od facky až po chycení matky pod krkem a vlečení po kuchyni. Také k nám často jezdila zasahovat policie. Táta se totiž vždy po neshodě s matkou šel napít do blízké hospody. Říkal, že jde na pivo, ale u jednoho nezůstalo. V lepším případě se vracel pozdě v noci hodně opilý. Vzápětí bylo slyšet chrápání a táta usnul.

Vzpomínám si ale i na hezké chvíle s ním, výlety, hry a stavění vláčků. Přál si, abychom mohly studovat, viděly svět a sám se velmi snažil a pracoval. Byl povoláním truhlář, soustružník a u bytu si udělal dílnu.

Ráda jsem mu pomáhala, nosila dřevo. Dodnes cítím vůni kvalitního dřeva, ze kterého dělal krásný nábytek pro známé. Krátce po revoluci začal podnikat. Dařilo se mu a během roku vydělal na auto.

Jednoho dne nás se sestrou vzal do dílny a tam stál šedý Oltcit v metalíze. Sedačky byly pokryty

fólií a jak jsme je se sestrou sundávaly, vzpomínám, jak krásně auto vonělo novotou.

Už tak malá jsem vnímala, že tatínek má pravdu a ví, proč se tak snaží a usilovně vymýšlí další možnosti v podnikání. Samozřejmě násilí jsem považovala za zlé, ale přece jen, byl to táta a já malé dítě. Krátce na to otevřel v sousední vesnici obchůdek se smíšeným zbožím.

Vyhověl kdekomu. Jen naše domácnost byla stejná. Jak praví přísloví, kovářova kobyla chodí bosa.

Matka mu vyčítala mimo jiné i toto. Poté se tatínek raději odebral na pivo. Nikdy nebylo jen jedno a proto jsme se jeho návratu děsily. Právem. Hádky se stávaly častějšími a horšími.

Následující den se mámě omlouval a sám plakal.

Já jsem k němu měla stále blíže a blíže než má sestra Dana. Vzpomínky na to, kdy mne držel v náruči a plakal, že mámě ubližovat nechtěl, že ji miluje a nás také a že vše dělá pro to, abychom nestrádali. Pamatuji pach jeho potu a vůni muže mísící se s vůní dřeva, nelze zapomenout.

Vše však mělo krátkého trvání. Uběhlo jen pár dnů a opět bylo zle. Neustálé hádky jen a pouze kvůli financím. Máma si kupovala parfémů a jiné věci a schovávala si je v práci. Hádky se stupňovaly

a táta začal věci rozbíjet. Jednou hodil na zeď video, jindy něco jiného. Začala jsem tedy utíkat k babičce, matky ze strany otce. Brečela jsem, že nechci být jako máma. U babičky jsem našla oporu a zázemí. V té době se u mne začal projevovat pocit, který jsem nechápala a o němž jsem mohla mluvit až v dospělosti u psychiatricky. Zdálo se mi totiž, že neexistuji. Štípala jsem se do kůže a myslela jsem, že se mi vše jen zdá. Že mé tělo a má duše nejsou sloučené.

Prožívala jsem strach z toho, že nejsem normální. Zdálo se mi to divné. Tento hrozný pocit mě sužoval celý můj život až do mých 30 let. Při konzultaci se svou doktorkou byl konečně stav mé duše pojmenován – odosobnění – depersonalizace a nasazen lék Zeldox.

Jako dítě jsem však velmi trpěla. Jenže neviditelně. Byla postižena má mysl. To jsem však v té době netušila. Babička mi vždy říkala, že já jako matka nikdy nebudu a samozřejmě se otce zastávala.

Já tátu přese vše milovala. Moc ráda jsem mu pomáhala v dílně a matka se mi začala odcizovat.

Stěžovala si, že nemůže od otce odejít, protože nemáme kam jít, kde bydlet a že by nás sama neuživila. Když tátu odvezla policie, následovalo

další den ještě větší peklo. Stalo se, že jsem ho z matky, kterou škrtil, sundávala tím, že jsem se mu pověsila na krk. Odmrštil mě vši silou a matku dál častoval nadávkami.

Nemohla jsem mít návštěvy spolužáček jako ostatní děti. Nikdy jsem nemohla vědět, co se stane, až se vrátím ze školy. Když přišel opilý a měli jsme na talíři večeři, popadl ho a hodil na zem. To se odehrálo před mou kamarádkou. Od této scény už nikdy nechtěla jít se mnou ke mně domů.

Na základní škole jsem se učila velmi dobře a lásku jsem pociťovala pouze ke zvířatům. Táta mi dopřál prvního pejska. Byl to kříženec a já jej pojmenovala Péťa. Ten den, kdy jsem ho dostala, měl totiž svátek Petr. Radost netrvala dlouho a již nevím proč, ale táta mi ho vzal.

Jelikož jsem plakala a pláč neustával, naši se rozhodli, že mi pejska pořídí. Přála jsem si psa velkého. To jsem si neprosadila, neboť máma řekla, že do bytu si velkého psa vzít nemůžeme.

Tak jsme odjeli do obce Třísky, odkud jsem si přivezla svou první fenku malého knírače pepř a sůl. Dala jsem jí jméno Kitty. Chodila jsem s ní na cvičiště a věnovala se kynologii. Sbírala jsem obrázky, pohledy psů a koní. Mé sny byly o tom, že mám krásného vysokého hřebce a psa plemene

afgánský chrt. Mé dětství denně provázel strach, ale díky bohu i radost a láska k fence. Babička mne podporovala a u ní jsem byla v bezpečí, chráněna před tátovým násilím. Babičku jsem měla ráda, ale svou fenku jsem bezmezně milovala. Od rodičů se mi lásky nedostávalo. Matka měla raději sestru. U mě bylo vidět, že jsem po tátovi a že ho mám ráda. I když se táta snažil, omlouval se a sliboval, že už nikdy matce neublíží, nikdy to nemělo dlouhého trvání. Na jednom z výletů do Rakouska jsem chtěla po rodičích, aby mi koupili pohled psa. Stál tehdy tři šilinky. Tedy devět korun. Máma řekla, že v žádném případě, protože je pohled drahý. U nás by byl za pouhou jednu korunu.

Táta se rozzlobil a mámě nadával, že přepočítává každý pětník. Pokud někam cestujeme, buď na to je a nebo se nikam nejezdí. Zase hádka. Kamkoli jsme jeli, cokoli nám táta vymyslel a zaplatil.

Máma vždy udělala vše, aby ho svými řečmi naštvála. Tím nám zkazila hezký den a vyprovokovala tátu opakovaně k roztržce jen a pouze kvůli penězům.

Já jsem se stále víc a víc zajímala o zvířata a má láska k nim neznala hranic.

Jednoho letního dne jsem šla s fenkou ven. Vzala jsem ji bez vodítka, neboť byla vycvičená a

uměla chodit u nohy. U přechodu jsme čekaly a seděla poslušně vedle mne. Blížila se bílá škodovka a poté jsem chtěla přejít na druhou stranu silnice. Udělala jsem tedy krok vpřed, ale vzápětí jsem si to rozmyslela a nohu vrátila. Kitty však vyšla. Vběhla rovnou pod auto. Vůz ji srazil a ujel. Vzala jsem ji do náruče a nesla domů s vyvrácenou hlavou.

Vypadalo, že jí nic není, nikde žádná krev. Bohužel. Měla zlomený vaz a na místě byla mrtvá. Donesla jsem ji domů netuše, že už dávno nežije. Když to táta zjistil, řekl, že je pozdě. Že už není dávno naživu. Já jsem se zhroutila. Brečela jsem a měla jsem pocit, jako by mi někdo rval srdce z těla. Ten pocit si živě pamatuji, neboť nebyl první ani poslední. Hlava mi třeštila k prasknutí a myslela jsem, že se mi rozskočí.

Otec mi dával zábaly, měla jsem horečku a hlava dál neskutečně bolela. Čím víc jsem plakala, tím to bylo horší. Léky mi naši dát nechtěli. Na bolesti hlavy jsem už v té době velmi trpěla. Bolesti se vracely pravidelně jednou za měsíc. Avšak smrt psa mne zasáhla natolik, že jsem dva měsíce jen ležela, tekly mi slzy a měla jsem vysokou teplotu. Bolest ze ztráty mé milované Kittynky byla k zešílení. Táta to nevydržel a rozhodl se jet co nejdříve pro nové štěně. Díky druhé fence, kterou jsem pojmenovala

stejně, jsem mohla žít dál, ale po celý svůj život jsem na ni nikdy nezapomněla a nikdy nezapomenu. Bolest, kterou jsem cítila a jakým způsobem jsem o ni přišla, se však po letech zopakovala.

Vysvobození – smrt otce, konec násilí

Byl pátek večer. Byla jsem na kurzu juda, do kterého mne táta přihlásil. Přál si, abych se uměla bránit a také mne vedl ke sportu. Za to jsem mu dodnes vděčná. Ten den jsem se vrátila domů kolem sedmé a společně jsme čekali na tátu. Už jsem si zvykla, že žiji v nejistotě. Strach a úzkost byly na denním pořádku. Nevím, zda bude tatínek milý nebo naopak začne mamince něco vytýkat. Strašně jsem se obávala, co se odehraje a komu táta ublíží nebo co rozbije.

Bála jsem se stejně jako už pokaždé. Matka vařila, sestra byla v dětském pokoji a já v obýváku u televize. Pamatuji si, že u dveří zazvonila policie a matka šla otevřít. Byla jsem v obývacím pokoji a koukala na televizi. Matka přišla a v slzách mi sdělila, že táta měl dopravní nehodu a byl na místě mrtev. Tehdy jsem nechápala, co znamená slovo smrt.

Vím, že jsem nic necítila, prostě jako by se nic nestalo. Více už si z té doby nepamatuji.

Zazvonil zvonek a já jen slyšela mužské hlasy a odpověď mámy. Bylo zhruba půl osmé.

Matka přišla nejprve za sestrou do dětského pokoje, kde se učila. Poté za mnou. Řekla, že táta už nikdy nepřijde, protože měl autonehodu. Víc nic. Nerozplakala jsem se. Žádná kapka slzy. Jako by se vůbec nic nestalo. Dál jsem seděla, oblečena v kalhotách na posteli a koukala na nějaký film. Nic mi nedocházelo. Ani ten večer ani druhý den.

Ráno jsem mámu zahlédla uplakanou u hrnku černé kávy. Ptala jsem se jí, proč pláče. Ona řekla, že kvůli tátovi. Ukázala mi hodinky, které měly rozbité sklíčko a čas se zastavil na páté hodině, padesáté minutě a pár vteřin... Dále rozbité kazety skupiny Roxette, kterou jsme v té době poslouchali. Nechápala jsem. Můj dětský mozek nevěděl, co se děje. Co mi to vypráví.

Vím, že jsem byla jako ve snu. Opět se dostavil stav odcizení. Já nejsem. Prostě vše je jen sen a já neexistuji. Svět je vymyšlený. Já nežiji. Nic necítím. Ani bolest ani smutek. Nic. Prostě vůbec nic.

Nic mi nedocházelo. Ve skutečnosti bylo po všem tom násilí, ale i po otci. Přišla jsem o tátu a jeho náruč, podporu i lásku. V té chvíli jsem ještě netušila, jaký dopad to bude mít na celý můj další život ani na soužití jen s matkou.

Uběhlo asi čtrnáct dnů a já jako bych se probrala. Najednou jako by se mi vrátilo tělo a cit.

Táta. Kde je táta? Jak to, že tu není můj milovaný tatínek. Plakala jsem, ale málo. Bolest se vracela den za dnem, rok za rokem a poté celé období dospívání.

Matka nezařídila tátovi žádný pohřeb. Nechala jeho tělo zpopelnit. Když to babička zjistila, velmi těžce to nesla. Byl to její jediný syn ze čtyř dětí. Babička tvrdila, že za nehodu může tchyně – má máma. Údajně mu dala lék na uklidnění, když za ním byla v prodejně, kterou měl na vesnici. Léky následně zapil sladkým a lehkým alkoholickým nápojem Mixela. V jízdě automobilem mu maminka nebránila. Jeho vůz vjel za městem u benzinové pumpy do protisměru

přímo pod nákladní automobil. Usnul na vteřinu, a proto ani nebrzdil. Závěr zněl mikrosněnek. Byl na místě mrtev. Zlomený vaz. Stejně jako má fenka Kitty. Hodinky, které předala matce policie, se zastavily přímo v čase nárazu jejich rozbitím a proražením skla.

Mezi matkou a babičkou od té doby panovala nenávisť. Babička zazlívala matce její chování v době manželství stejně jako nehodu a zvláště to, že ho nenechala s jejím synem se rozloučit.

Já jsem řekla, že táta mi chybí a že ho miluji. Tím jsem rozpoutala nenávisť matky vůči mé osobě.

Utíkala jsem tedy k babičce denně. Časem jsem u ní začala přespávat a dohodly jsme se, že se o mě bude starat a pomáhat, abych dokončila studia a pokračovala dále.

Po otci jsem jako nezletilá pobírala sirotčí důchod, který mi však máma nechtěla dávat. U babičky, která bydlela kousek od našeho domova, se však nedalo vydržet.

Bydlela v garsonce a každý den mluvila stále dokola o tátově smrti. Takže jsem odcházela do školy a někdy se vracela domů a jindy k ní. Byla jsem naprosto rozpolcená. Pár věcí jsem měla doma, zbytek u babičky. Matčina nenávist se stupňovala. Také ji neměla ráda jako svou tchyni. Záviděla mi mé mládí a to, že mi babička dopřává luxusní péči zubaře a podporuje mne v mých zájmech. Babička si pro mne přála jen to nejlepší, chtěla, abych nepřišla nesprávnou péčí o vlastní zoubky. Sama si je nechala vytrhat pro údajné bolesti hlavy ze zubů, kdy však se později přišlo na to, že to nebylo nutné, neboť bolest hlavy zuby způsobená nebyla.

Ex milenci

Od tátovy smrti uběhlo ani ne půl roku a matka si našla prvního partnera. Víím, že přes inzerát. Přestěhovali jsme se nedávno do většího bytu se dvěma pokoji. Byli jsme ve dvoupokojovém bytě, ale naše pokoje však byly průchozí. Do ložnice se muselo projít dětským pokojem, který jsem sdílela se sestrou Danou, která byla o dva roky mladší. Já už jsem byla vyspělejší s plnějšími tvary.

Svoji ženskost jsem nesla jen stěží. Táta chtěl kluka a já se jako kluk chovala. Měla jsem ráda místo panenek autíčka a nosila jsem raději kalhoty a krátké vlasy. Byla jsem nešťastná, že mi rostou prsa a má postava není chlapeckého vzezření a také jsem litovala, že jsem se jako kluk nenarodila.

Ani mé oblečení však nezakrylo mé tvary a stala jsem se velmi rychle terčem zájmu matčina partnera.

Pan Mirek, jak si dobře pamatuji, mi v kuchyni před matkou řekl, zda bych s ním nešla na procházku do lesa. Máma na to prý není, tak rád vezme mne. Ta stála u plotny a souhlasila.

Neměla jsem tušení, co můžu očekávat od muže. Máma mne nevarovala. Následující den jsme po vydatné snídani vyrazili. Jen já a on.

Povídali jsme si o všem možném, hlavně o matce a o tom, že mi pomáhá spíše babička a platí mi i zubaře. Pan Mirek zareagoval okamžitě. Řekl, že mi rád finančně pomůže, pokud se s ním budu scházet.

Bylo mi necelých 14 let a už jsem věděla, jaké schůzky má na mysli. Dál jsme to však nerozebírali.

Po návratu domů jsem se matce okamžitě svěřila. Nevěřila mi. Obvinila mne, že si vymýšlím, abych byla zajímavá. Že lžu. Tím jsem otevřela dveře pro matčinu další žárlivost a nenávist zároveň.

Pan Mirek se u nás ještě párkrát objevil a velmi rychle jejich vztah časem skončil.

Netrvalo dlouho a byl na scéně další partner.

Ten však měl své dvě malé děti, o které se nestaral a doma manželku.

Já jsem toho času měla kamaráda, který za mnou chodil domů ve vší slušnosti. Jednoho večera jsme si povídali v kuchyni a slyšeli sténání z ložnice. Zeptal se, co to má znamenat. Tak jsem mu vysvětlila, že po tátově smrti k nám chodí matčini nápadníci. Zmínila jsem se i o panu Mirkovi.

Ještě tentýž večer u nás zazvonila jeho manželka. Kamarád šel otevřít a ptal se, kdo tam je a mně řekl, ať zavolám maminku. Opatrně jsem zaťukala na dveře ložnice a poprosila mámu, aby se oblékla, že ji hledá nějaká paní. Následoval křik obou žen. Paní